

Halsnæs d. 25.08.2022

Klage over Halsnæs Kommunes afgørelse vedr. etablering af valnøddeplantage på ejendommen matr.nr. 2a Tollerup by, Melby, beliggende Udlodsvej 15, 3370 Melby. (Halsnæs Kommunes Sagsnr. 02.00.00-K08-5-20)

Halsnæs Kommune har den 12. august 2022 meddelt tilladelse til, at ovennævnte ejendom tilplantes med valnøddetræer på et areal omfattende 5-10,33 ha. Tilplantningen er delvist påbegyndt, og forventes afsluttet i 2022 og 2023.

Ejendommen er beliggende inden for landskabsfredningen Orehøjgård fra 1969. Fredningen blev gennemført for at bevare arealets landskabelige skønhed, og dermed den tilstand, som det havde i 1969.

DN Halsnæs klager hermed over afgørelsen.

Baggrund

Forud for afgørelsen har Halsnæs Kommune haft en længere mailkorrespondance med lodsejeren, jf. nedenstående afsnit, og har, fra at vurdere tilplantningen i klar strid med fredningen, er endt med at konkludere tilplantningen lovlig efter fredningen.

Kommunens konklusion betød i første omgang, at sagen stoppede der, idet fredningsnævnet ikke går ind i sagen, hvis kommunen vurderer, at det ansøgte ikke er i strid med den konkrete fredning.

Da sagen imidlertid har medført en meget stor modstand fra mange forskellige grupper, herunder DN-Halsnæs, har Halsnæs Kommune besluttet at træffe en egentlig afgørelse med klageadgang til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, således at klagenævnet kan tage stilling til, om kommunens fortolkning af fredningen er korrekt. Afgørelsen fastslår, at etablering af valnøddeplantagen ikke forudsætter forudgående dispensation fra Fredningsnævnet for Nordsjælland.

Orehøjgård-fredningen:

I fredningens indledende tekst står der:

Da det må anses som værende af betydning for den landskabelige skønhed i området, at det tilbudte areal bevares i sin nuværende tilstand, finder nævnet at burde tage den fremsatte begæring om fredning status quo til følge.

...

Der må ikke foretages beplantning ud over vedligeholdelse af eksisterende beplantning eller have. Der må ikke foretages nyplantning undtagen hvor denne er nødvendig for ejendommens drift.

Herefter er følgende besluttet:

Tilstanden på ejendommen må ikke forandres, og ejendommen må udelukkende benyttes som landbrugsareal. Det er forbudt at opføre bygninger, som ikke kræves af hensyn til ejendommens drift som landbrugsejendom. Der må ikke anbringes boder, skure, drivhuse, ledningsmaster eller andre indretninger, som efter nævnets skøn vil kunne virke skæmmende. Det naturlige jordsmon må ikke ændres ved afgravning eller opfyldning. Der må ikke foretages nyplantning undtagen, hvor denne er nødvendig for ejendommens drift.

Kommunens afgørelse

Halsnæs Kommune redegør i afgørelsen for, at etablering af en valnøddeplantage ikke er i strid med fredningsbestemmelserne, og at etablering af valnøddeplantage derved ikke forudsætter dispensation fra fredningsnævnet.

Begrundelsen for afgørelsen er følgende:

Det fremgår bl.a. af § 4 nr. 1 i "Bekendtgørelse nr. 1236 af 24/11/2017 om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur", at plantagedrift er en lovlig landbrugsdrift. Denne driftsform er på linje med dyrkning af 1-2-årige afgrøder samt produktion af bærbuske. Ejer oplyser, at størstedelen af bedriftens dyrkbare arealer omlægges til plantage med valnøddeproduktion for øje og at salg heraf, fremover vil udgøre hovedindtægten på landbrugsejendommen.

Som følge heraf vurderer Halsnæs Kommune, at anvendelsen af arealet som plantage skal betragtes som landbrugsdrift, og dermed udgør et landbrugsareal, der er i overensstemmelse med fredningen.

På den baggrund vurderer, Halsnæs Kommune at plantagedriften er nødvendig for ejendommens drift.

Da fredningsbestemmelserne ikke indeholder bestemmelser, der forbyder anvendelse af udvalgte afgrøder eller driftsformer, men derimod ordret understreger at "..nyplantning (kun må foretages) ..hvor denne er nødvendig for ejendommens drift.", vurderer Halsnæs Kommune, at etablering af valnøddeplantage ikke er i strid med fredningsbestemmelserne.

Mailkorrespondancen mellem Halsnæs Kommune og lodsejer:

Indtil den 28. marts var det Halsnæs Kommunes vurdering, at planerne om etablering af en valnøddeplantage skulle forelægges fredningsnævnet, idet der i en mail til ejer den 9. februar 2022 bl.a. blev skrevet følgende:

"Halsnæs Kommune er tilsynsmyndighed på fredninger. Hvis vi bliver opmærksomme på forhold vi mener strider imod fredningsbestemmelser er det vores lovbundne pligt at sørge for at de bliver lovliggjort. Fredningsnævnet er overordnet myndighed, der kan træffe beslutning om dispensation. Kommunen finder at plantning af valnøddetræer, uanset afgrødekoden, strider imod fredningens bestemmelser, da vi ikke finder det er nødvendigt for bedriften at dyrke valnødder, hvorfor forholdet skal lovliggøres."

Denne vurdering ændredes, da Halsnæs Kommune den 28. marts i en mail til ejer skriver:

"Jeg beklager mit svar har trukket ud.

I har fuldstændig ret, jeg beklager misforståelsen.

I skal så blot huske at der gælder andre regler inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen rundt om gravhøjen på ejendommen. Her må der ikke ske tilplantning uden forudgående dispensation (medmindre der tidligere har været tilplantet), heller ikke selvom det er en del af landbrugsdriften."

Denne mail betragtede ejer som en tilladelse til at fortsætte den i sommeren 2021 påbegyndte tilplantning med valnøddetræer.

Klagepunkter:

DN-Halsnæs er tilfreds med, at kommunen har besluttet at træffe afgørelse med klageadgang, og vi betragter dette som afspejlende en tvivl hos kommunen om, hvorvidt tilplantningen rent faktisk er i overensstemmelse med fredningen. Vi beklager derfor, at kommunen ikke i stedet

sendte sagen til det lokale fredningsnævn, som så kunne vurdere om tilplantningen kan rummes inden for fredningen.

Samtidig er DN-Halsnæs uenig i selve afgørelsen om, at valnøddeplantagen kan rummes inden for fredningen uden en dispensation. Kommunen har derved ikke ladet tvivlen komme sagen til gode og ladet fredningsnævnet fortolke den gamle fredning. Det havde været langt mere oplagt end at involvere Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

DN Halsnæs mener derfor, at Halsnæs Kommune har begået en administrativ fejl ved ikke at bede ejer, Lars Gammeltoft, om at søge dispensation for sine planer med at anlægge en valnøddeplantage på sin ejendom, Udlodsvej 15. Derved har kommunen spillet sig muligheden af hænde for at bede Fredningsnævnet for Nordsjælland om at vurdere, hvorvidt fredningens formål er overholdt.

Det er DN-Halsnæs' opfattelse, at fredningens mulighed for nyplantning alene er tænkt som en mulighed for tilplantning med fx enkelte lægivende træer og ikke en fuldstændig tilplantning, idet dette sidste ville være i direkte kontrast til fredningens formål.

Det er DN-Halsnæs' klare opfattelse, at tilplantning af det fredede område er i direkte strid med fredningen, både konkret og i fredningens ånd og hensigt på tidspunktet for gennemførelsen.

DN Halsnæs er bekendt med, at valnødder i dag er noteret på Landbrugsstyrelsens liste over landbrugsafgrøder med afgrødenr. 537, og at den er karakteriseret som frugt- og bærbuske. Det var afgrøden imidlertid ikke i 1969, da ejendommen blev fredet. DN-Halsnæs mener, at afgrøden grundet dens høje og brede vækst er helt uforenelig med fredningens formål om, *"at det tilbudte areal bevares i sin nuværende tilstand"* og *"at det må anses som værende af betydning for den landskabelige skønhed i området."*

En beplantning med valnøddetræer i lige nord-sydgående rækker med 9 meters mellemrum mellem rækkerne og med individuelt mellemrum mellem træerne på 3 m (dette oplyst til nabo af ejer den 11. juni '22) kan efter DN Halsnæs' mening ikke siges at være 'status quo'. Det vil fuldstændig ændre landskabets karakter og er efter DN Halsnæs' opfattelse i direkte modstrid med flere af fredningens formuleringer.

Der ikke tidligere har været drift af valnødder på ejendommen. DN Halsnæs mener derfor, at det ikke kan anses som nødvendigt for ejendommens drift at opstarte en produktion af valnødder, der først kan give økonomisk afkast om 10-15 år.

Der har ikke været traditionelt landbrug med dyrkning af afgrøder på ejendommen siden omk. 1990. Dengang forespurgte daværende ejer, Søren Reinholdt Hansen, Fredningsnævnet om tilladelse til juletræsproduktion, men fik af Fredningsnævnet at vide, at det ikke kunne tillades i henhold til den eksisterende fredning. (Desværre har det ikke været muligt at fremskaffe belæg for dette, hvorfor der måske blot har været tale om telefonisk forespørgsel).

Arealet har de seneste ca. 30 år udelukkende været anvendt til græsning for bl.a. heste.

Som påpeget ovenfor mener DN Halsnæs ikke, at valnøddeproduktion kan siges at være 'nødvendig for ejendommens drift'. Som ligeledes påpeget vil en plantage med høje valnøddetræer forandre 'tilstanden på ejendommen', hvilket er i strid med fredningsbestemmelserne.

Afgrøden 'valnødder' eksisterede ikke i maj 1969, hvorfor denne ikke kan være angivet i fredningens ordlyd. Hvordan kan vi i øvrigt være sikre på, at det er valnødderne og ikke valnøddetræerne (træproduktion), der udgør driften? Hvis det er sidstnævnte, er der tale om skovdrift, hvilket ikke er ønskeligt i henhold til gældende kommuneplan fra 2013, hvor området er karakteriseret som 'værdifuldt landskab'.

Endelig kan det nævnes, at Natur- og Miljøklagenævnet i en tilsvarende sag om etablering af en frugtplantage i et fredet område i Kisserup i Lejre Kommune (Sag NMK-522-00281) den 1. juni 2015 traf afgørelse om, at der ikke skulle gives dispensation. Her ville træerne endda kun blive 2,5 m. høje.

DN Halsnæs anmoder om, at denne klage tillægges opsættende virkning. Dette for at sikre at der ikke plantes flere valnøddetræer, før en afgørelse for eller imod foreligger.

Med venlig hilsen
DN Halsnæs
Lenni Gottlieb
Formand